

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 98 คน

2. การตรวจสอบและประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา กลุ่มผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน และกลุ่มครูวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินคุณลักษณะในด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้

ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ของรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัย
สารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
จำนวน 14 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงใต้ โดยแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) และแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และสถานศึกษา
ที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่าง
ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ ตามกรอบแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 5 ขั้นตอน
จำนวน 26 ข้อ และเทคนิคการนิเทศภายใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การนิเทศแบบสอนแนะ การนิเทศแบบ
พาคิดพาทำ และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จำนวน 28 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบเบสท์และคาห์น (Best and Kahn, 1998 : 247) ได้อำนาจจำแนก
รายข้ออยู่ระหว่าง 0.62 - 0.90 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการ
วิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้วิทยาลัย
สารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน
98 ฉบับ หรือเท่ากับร้อยละ 100 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แล้วจึงนำมาตรวจสอบความถูกต้อง
และความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อทำการวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency)
และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ของการดำเนินงานนิเทศภายใน ของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก ตามกรอบแนวทางการนิเทศภายใน ด้าน การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา 5 ชั้นตอน และเทคนิคการนิเทศภายใน 3 รูปแบบ ของครูผู้สอนวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก โดยรวมและรายด้าน วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

3. รวบรวมข้อมูลทั้งหมด จัดทำเป็นร่างรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัย สารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก

4. ตรวจสอบและประเมินร่างรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่าง ในเขตจังหวัดภาคตะวันออก โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา กลุ่มผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน และกลุ่มครูวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัด ภาคตะวันออก จำนวน 14 คน

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis) เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัด ภาคตะวันออก

6. ประเมินคุณภาพของรูปแบบ 4 ด้าน คือ ด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

สรุปผลการวิจัย

ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ชั้นตอนของการวิจัย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายใน ของวิทยาลัย สารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศ ภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านขั้นตอนกำหนดทางเลือกและวางแผน ด้านขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศ และด้านขั้นตอนสำรวจ สภาพปัจจุบัน และความต้องการในการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันของกระบวนการนิเทศภายใน ของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก โดยรวม

อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านกระบวนการนิเทศแบบสอนแนะ ด้านกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และด้านกระบวนการนิเทศแบบพาคิด พาทำ

2. ผลการพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก สรุปได้ว่ามีรายละเอียดดังนี้

2.1 กระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีองค์ประกอบต่าง ๆ รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนและเตรียมองค์กร (Plan) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน 2) กำหนดทางเลือกและวางแผน 3) Feed up

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงาน (Operate) มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Coaching 2) Mentoring 3) GROW Model 4) PLC 5) Learning Walk 6) การนิเทศแบบไม่เป็นทางการ 7) Buddy

ขั้นตอนที่ 3 เรียนรู้จากการดำเนินงานร่วมกัน (Learn) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Feedback 2) Feed forward 3) AAR

ขั้นตอนที่ 4 ผลที่คาดหวัง (Yield) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น 3) ครูเกิดการพัฒนา 4) นักเรียนที่ออกกลางคันมีจำนวนลดลง 5) นักเรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานการศึกษา

2.2 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความศรัทธาในตัวผู้นิเทศ (Trust) 2) องค์ความรู้ของผู้นิเทศ (Expertise) 3) การยอมรับในตัวผู้นิเทศ (Credence) 4) ความตระหนักของผู้รับการนิเทศ (Human – actualization) 5) มีการยืดหยุ่นเกณฑ์ตามลักษณะของผู้รับการนิเทศ (Non – fixed) 6) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้มีความพร้อม (Instrument) 7) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างกัลยาณมิตร (Compromise)

3. ผลการประเมินรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก สรุปได้ว่า รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก โดยรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความมีประโยชน์ และด้านความถูกต้อง

อภิปรายผล

จากผลการศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของขั้นตอนการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศภายในเป็นงานที่ทุกสถานศึกษา ต้องดำเนินการอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง ซึ่งผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2556 : 11) การนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมสนับสนุน ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยผู้บริหารต้องจัดดำเนินการเพื่อช่วยเหลือครู ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจดีพร้อมที่จะร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความสำคัญในการดำเนินการด้านนี้ ผู้บริหารจึงมีความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศภายในเป็นอย่างดี (ธีระศักดิ์ เลื่อยไธสง. 2550 : 15) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา นครเทพ (2552 : 91) ได้วิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายใน โดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นโดยรวมว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายใน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การสร้างความมีส่วนร่วมในการจัดองค์กร การแต่งตั้งผู้นิเทศ ประกอบด้วยผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการ และบทบาทขององค์กร โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในมากขึ้น และมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติในทุกสถานศึกษา และสอดคล้องกับสายใจ ประยูรสุข (2551 : 94 - 99) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดประเมินผล ด้านพัฒนาบุคลากรทางการสอน ในภาพรวมมีความต้องการการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วอลตัน (Walton. 2008 : 211 - 217) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทและความรับผิดชอบของผู้ช่วยครูใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาพิเศษ พบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารองค์กรมากกว่าด้านอื่น ๆ และมีความรู้สึกว่าเขาเองต้องเตรียมตัวในการ

รับผิดชอบงานนี้ เชื่อว่างานนี้มีความสำคัญ ความรู้ และทักษะมีส่วนสำคัญในการเข้าร่วมประชุม และมีปฏิสัมพันธ์กับครูที่ทำหน้าที่สอนการศึกษาพิเศษ สอดคล้องกับมัวร์ (Moore, 2000 : 1698 - A) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสำนักงานกลางเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกรณีพิเศษกับการประเมินของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสำนักงานกลางรับว่าการนิเทศเป็นกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเชื่อว่าจะช่วยให้ครูใหญ่มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในงานที่รับผิดชอบ โดยผู้บริหารเห็นว่าการประเมินเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าเท่ากับการประเมินผล นอกจากนี้ผู้นิเทศและผู้บริหารโรงเรียน ควรมีการทบทวนเครื่องมือการประเมินผลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ในช่วงระหว่างปี และปลายปีการศึกษา และสอดคล้องกับชัยวิชิต ศรีโชค (2553 : 123 - 124) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน โรงเรียนน้ำคำวิทยาคม อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร พบว่า ครูมีการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ เก่ง ดี และมีความสุข ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน ในระดับมาก

2. รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ข้อสรุปดังนี้

กระบวนการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศภายในคือ การปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอนของการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 วางแผนและเตรียมองค์กร (Plan) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สำรวจสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน 2) กำหนดทางเลือกและวางแผน 3) Feed up ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงาน (Operate) มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Coaching 2) Mentoring 3) GROW Model 4) PLC 5) Learning Walk 6) การนิเทศแบบไม่เป็นทางการ 7) Buddy ขั้นตอนที่ 3 เรียนรู้จากการดำเนินงานร่วมกัน (Learn) มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) Feedback 2) Feed forward 3) AAR ขั้นตอนที่ 4 ผลที่คาดหวัง (Yield) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น 3) ครูเกิดการพัฒนา 4) นักเรียนที่ออกกลางคันมีจำนวนลดลง 5) นักเรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานการศึกษา

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า ในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีปัจจัยสู่ความสำเร็จของรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย 1) ความศรัทธาในตัวผู้นิเทศ (Trust) 2) องค์ความรู้ของผู้นิเทศ (Expertise) 3) การยอมรับในตัวผู้นิเทศ (Credence) 4) ความตระหนักของผู้รับการนิเทศ (Human – actualization) 5) มีการยืดหยุ่นเกณฑ์ตามลักษณะของผู้รับการนิเทศ (Non – fixed) 6) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ให้มีความพร้อม (Instrument)

7) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างกัลยาณมิตร (Compromise) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างมีขั้นตอนที่ใกล้เคียงกับสถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่จะมีการพัฒนารูปแบบเพิ่มเติมอยู่ในองค์ประกอบต่าง ๆ ของแต่ละขั้น ตอนและปัจจัยสู่ความสำเร็จตามบริบทของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออก สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 12 - 20) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพสังคม ไทย 5 ขั้นตอน เรียกว่า PIDRE โดยการวางแผนเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีกานิเทศ รวมทั้งการวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น อีกทั้งได้ให้แนวทางการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยบูรณาการการปฏิบัติงานตามปกติที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอยู่แล้วมาจัดเป็นระบบ เพื่อสามารถตรวจสอบย้อนกลับในมิติต่าง ๆ โดยไม่เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับสถานศึกษา และช่วยให้ปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น โดยมีขั้นตอนได้แก่ ดำรงสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการนิเทศภายในด้านการจัด การเรียนการสอน กำหนดทางเลือกและวางแผน ปฏิบัติการนิเทศ ติดตามประเมินผลการนิเทศ และรายงานผลการนิเทศและการนำไปใช้ สอดคล้องกับนพพรชัย จันทราวุธ (2554 : 169 - 170) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการนิเทศภายใน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าการดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในตามกรอบเนื้อหาการนิเทศภายใน 5 ด้าน คือ การศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการวางแผนและกำหนดทางเลือก การสร้างเครื่องมือและ พัฒนาวิธีการ การปฏิบัติการนิเทศการประเมินผลและรายงาน โดยภาพรวมการปฏิบัติงานเป็นระบบมากขึ้น มีขั้นตอนชัดเจนเป็นปัจจุบัน ง่ายและสะดวกในการนำไปปฏิบัติ และจากการประเมินผลการนำระบบการนิเทศภายในมาใช้ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับศิวากร นันโท (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดลาดระโห่ง โรงเรียนวัดศรีภวังค์ พบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ ได้รูปแบบการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการนิเทศภายใน ได้แก่ กำหนดโครงสร้างการนิเทศภายใน กำหนดบทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน 2) วางแผนการนิเทศภายใน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การกำหนดกิจกรรม การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำโครงการนิเทศภายใน 3) ปฏิบัติการนิเทศภายใน ได้แก่ การเตรียมการก่อนการ

นิเทศ การปฏิบัติการ นิเทศภายใน การควบคุมการปฏิบัติ การนิเทศ และการสร้างขวัญกำลังใจ

4) ประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการนิเทศภายใน และการสรุปผลการดำเนินการ และสอดคล้องกับสายวรุฬ สมพงษ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการพัฒนาระบบการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสังเกตการสอน ทำให้โรงเรียนมีระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติการนิเทศภายในสามารถปฏิบัติการนิเทศภายในได้อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ จริงจัง และจริงจังในการปฏิบัติ การนิเทศภายในร่วมกัน ทั้งนี้การที่จะทำให้ระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจ เอาใจใส่ และให้ความสำคัญในการดำเนินการตามระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง จริงจัง และสม่าเสมอ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุความมุ่งหมายได้ สอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556 : 19) ได้กล่าวว่า เพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารควรมีบทบาทในการบริหารจัดการ ดังนี้ 1. ตระหนักและเห็นความสำคัญว่าจะต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง 2. บริหารและการจัดการแบบมีส่วนร่วม 3. สร้างขวัญและกำลังใจ 4. สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น 5. สนับสนุนด้านงบประมาณและอำนวยความสะดวกในทุกด้าน 6. สร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน 7. ประสานกับกลุ่มนิเทศ เพื่อร่วมกันวางแผนในการพัฒนาบุคลากรและสถานศึกษา สอดคล้องกับเมดิสัน (Madison. 2002 : 832 - A) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของผู้นิเทศในโรงเรียนประถมศึกษพบว่า 1) ครูที่มีความพึงพอใจในหน้าที่การทำงานหรือพอใจในเพื่อนร่วมงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้นิเทศ 2) ผู้ที่ชอบทำงานร่วมกับผู้นิเทศที่มีการใช้อำนาจหน้าที่ตามระเบียบหรือตามสายบังคับบัญชา 3) ผู้นิเทศมีความพึงพอใจเพื่อนร่วมงานมากกว่าการทำงานร่วมกับบุคลากรในระดับผู้บริหารเดียวกัน 4) ครูระบุว่าผู้นิเทศที่ใช้อำนาจตามระเบียบและมีการเปลี่ยนรูปแบบภาวะผู้นำได้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการมีภาวะผู้นำกลุ่ม 5) ครูรับรู้ว่าผู้นิเทศที่มีคณะทำงานตามอำนาจและหน้าที่ มีส่วนส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานกลุ่มร่วมกัน มีความไว้วางใจและความสามัคคีเกิดขึ้น สอดคล้องกับคลาร์ก (Clark. 2004 : 4367 - A) พบว่า การนิเทศทำให้เกิดการตื่นตัว กระตุ้นการแบ่งหลักการ ทำให้การนิเทศคือความจริง ทำให้ผู้เข้าร่วมนิเทศเกิดความร่วมมือ การนิเทศแบบเผชิญหน้าจะเกิดผลดีกว่าการนิเทศทางไกล ทั้งนี้การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้เกิดประโยชน์ ในด้านการเชื่อมโยงของระยะทางที่ห่างไกล สอดคล้องกับพงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีปัจจัยเชิงบวกสนับสนุนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 3 ประการ คือ 1) พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับนิเทศ 2) ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ 3) สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ

3. ประเมินรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ข้อสรุปดังนี้

รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความเหมาะสมและด้านความมีประโยชน์ และมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเป็นไปได้และด้านความถูกต้อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบด้วยกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ สร้าง พัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน โดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้จากนั้นจึงทำการร่างรูปแบบ และตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่เข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม จนได้รูปแบบที่มีความมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง ซึ่งประเมินระดับคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าร่วมการประชุมสนทนากลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับอูดลีย์ วงศ์ก้อม (2552 : 220 - 232) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย และสอดคล้องกับสุภาภรณ์ กิตติรัชดานันท์ (2551 : 136 - 153) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบของการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับชญากาญจน์ ศรีเนตร (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการวิจัยการพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานนิเทศภายใน แต่ควรจัดให้มีการรายงานผลการนิเทศและการนำไปใช้ที่เป็นระบบมากขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบาย ให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษานั้น ๆ

2. สถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้ข้อมูลจากทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการเชื่อมโยงกันของแต่ละกระบวนการ เพื่อให้เกิดวงจรของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องให้ความร่วมมือและสร้างการรับรู้ร่วมกัน เพื่อให้รูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้นเกิดความมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งาน รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้ผู้ที่นำรูปแบบไปใช้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการทดลองใช้รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้ทราบผลวิจัยจากการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับสถานศึกษา

3. ควรมีการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้จริง

4. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนิเทศภายใน ของวิทยาลัยสารพัดช่างในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นข้อมูลในการนำรูปแบบไปใช้งานจริง